

Schilderswijk wijkkrant

Terugblik op 'Eten' en 'Gluren'

De barkmolen aan de Hofstede de Grootkade

Kunstenares Tineke Demmer

De verloren eenheid van huizenblokken

Pieter Meter en zijn Margaretha

In dit nummer

3 **Ring West**

Als laatste deel van de ring om Groningen wordt de westelijke ringweg tussen Hoendiep en de aansluiting op de noordelijke ringweg onderhanden genomen. De afrit Kostverloren wordt een ongelijkvloerse kruising.

4 **Nieuw talent gezocht**

De organisatoren van Gluren bij de Buren zoeken nieuw talent. Voor optredens tijdens de 13e aflevering op 12 april 2026 en voor de organisatie van dat evenement.

5 **Maak het niet te bont**

De Schildersbuurt is een beschermd stadsgezicht. Voor rondleider Maarten Schmitt betekent dat dat we voorzichtig moeten zijn met het aanbrengen van allerlei kleuren op het houtwerk van woningen.

6 **Ondernemen in de Schilderswijk**

Een nieuwe serie met portretten van zelfstandige ondernemers in de Schilderswijk. Lactatiekundige Geerte van den Broek bijt het spits af.

9 **Wonen op het water**

Pieter Meter komt uit een familie van schippers. Toen hij 21 was, kocht hij een tjalk voor zichzelf. Daar woont hij nu al bijna vijftig jaar op.

10 **Molens in vuur en vlam**

Bijna driehonderd jaar stond er een molen aan het Reitdiep, halverwege de Hofstede de Grootkade. Maar het was niet steeds dezelfde molen...

14 **Kunstportret**

Tineke Demmer maakt grote schilderijen, kleine schilderijen, blokschilderijen van 25x25 cm en briefkaarten. “Ik zet er geen titel op. Dat is voor mij niet relevant.”

18 **Herplaatsing**

Even waren wij niet de baas over onze computer bij het in elkaar zetten van de vorige wijkkrant. Het interview met Hans Endendijk kwam daardoor zo verbrokkeld in de krant, dat wij het artikel nog een keer plaatsen. Onze excuses.

Colofon

De Wijkkrant Schilderswijk
verschijnt huis-aan-huis in de Schildersbuurt en Kostverloren.

Oplage: 4200 exemplaren

Uitgave:
Wijkraad Schilderswijk

Redactie:
Martin van Koldam
T 06 264 259 66
Yvon van der Laan
T 06 546 812 82

E-mailadres redactie:
wijkkrant@schilderswijkgroningen.nl
U kunt kopij, advertenties en verzoeken om informatie inzenden naar dit adres.

Vormgeving:
Harry Kasemir / Bauburo Visuele Communicatie

Druk:
Drukkerij Van Ark, Haren

Omslag

Molen aan het Reitdiep, waar nu de Taco Mesdagstraat uitmondt op de Hofstede de Grootkade. Foto van P.B. Kramer uit circa 1910. Op de achtergrond nog zichtbaar de twee kalkovens aan de Friesestraatweg. Collectie Groninger Archieven. Zie het artikel op pagina 10 en 11.

Website

De Schilderswijk beschikt over een website met informatie over de wijk en de organisaties die binnen de wijk actief zijn, zoals de Huurdersvereniging Kostverloren, de Van Ostade Stichting (buurtcentrum Kostverloren Kwartier), de drie Schilderskwartieren, Wij Groningen. De website staat los van de wijkkrant. www.schilderswijkgroningen.nl

Aansluiting 'Kostverloren' wordt ongelijkvloers

Ring West deels de diepte in

Nu het werk aan de Ring Zuid er bijna op zit, richt Groningen het vizier op de westelijke ringweg. Het gedeelte daarvan tussen het voormalige Vrijheidsplein (Gasunie) en het Hoendiep werd al eerder aangepakt. Tussen Hoendiep en de aansluiting op de Ring Noord/N355 Zuidhorn zitten er in de weg nog vier gelijkvloerse kruisingen of aansluitingen met stoplichten die het doorstromen van het verkeer hinderen. Een daarvan is de aansluiting 'Kostverloren'.

Door Martin van Koldam

De provincie Groningen en de gemeente Groningen hebben de handen ineen geslagen om de westelijke ringweg klaar te stomen voor de toekomst. Het project draagt de naam 'Ring West Verbindt'.

De meest rigoureuze oplossing voor de problemen op de Ring West zou waarschijnlijk een nieuw tracé zijn geweest op grotere afstand van de stad, nog westelijk van Hoogkerk. Zo'n nieuwe weg stuit echter ook op veel weerstand. Er is daarom een streep door deze optie gehaald. Bij de verbeteringen die worden gezocht is de huidige ligging van de Ring West een vast gegeven. Hein Pronk van de Wijkraad Schilderswijk vindt dat onterecht. “Verkeer dat niet in de stad hoeft te zijn, moet je zoveel mogelijk buiten de stad houden. Dit is vragen om problemen.”

Forse ingreep

De Schilderswijk is natuurlijk vooral geïnteresseerd in wat er gaat gebeuren met de aansluiting van

de Friesestraatweg op de ringweg. Sinds enkele jaren geleden, door het plaatsen van barrières in de middenberm van het Hoendiep ter hoogte van het Gezondheidscentrum, linksaf slaan daar fysiek onmogelijk werd, rijden meer auto's de Schilderswijk in via de afslag Kostverloren. Op dit punt wordt een forse ingreep voorgesteld: de ringweg gaat de diepte in. De aansluiting op de Friesestraatweg wordt ongelijkvloers. Het wordt bovendien een kruising. In het voorstel wordt de Friesestraatweg namelijk doorgetrokken langs de sportvelden naar de Diamantlaan. Daardoor kan de aansluiting van de Metaallaan op de ringweg vervallen. Komt het voorstel erdoor, dan kan het werk in 2029 beginnen en drie jaar later gereed zijn.

Het grootste knelpunt op de Ring West, de kruising met de Pleiadenlaan/Siersteenlaan, blijft gelijkvloers. Voor een oplossing zonder stoplichten ontbreekt de ruimte (en waarschijnlijk ook het geld). Met kleinere maatregelen wordt de doorstroming bevorderd. Hetzelfde geldt voor de aansluiting Vinkhuizen-Noord.

Duizenden nieuwe woningen

Aanpak van de westelijke ringweg is eens te meer nodig omdat de verkeersdruk aan de westkant van de stad de komende decennia fors zal toenemen. Dat is ook de angst van Pronk. “In het gebied tussen Groningen en Hoogkerk zullen er tot 2040 elfduizend woningen bijkomen. Dat hebben het Rijk en de regio met elkaar afgesproken. Er verrijzen twee

nieuwe wijken: Suikerzijde en De Nieuwe Held.” Rijk, provincie en gemeente hebben gezamenlijk 175 miljoen euro voor het project gereserveerd. De helft hiervan is opgezet door het Rijk. Dat geld is niet alleen bedoeld voor de Ring West. Er wordt ook gekeken naar oplossingen voor de filevorming op de N355 (Zuidhorn). De aansluiting vanuit Hoogkerk bij Slaperstijl wordt ongelijkvloers. De gepresenteerde maatregelen hebben nog de status van voorstellen. De opdrachtgevers moeten nog bekijken wat er met het beschikbare geld gerealiseerd kan worden. En er volgt nog overleg met belanghebbenden.

Schilderswijk

Daar horen bewoners en bedrijven in de Schilderswijk ook bij. De ligging tussen de binnenstad en de buitenwijken maakt de Schilderswijk kwetsbaar. De verkeersdruk zal toenemen. Kan het wegen- en straten dat aan? Nu al is het bij tijd en wijle een grote chaos. Auto's die te hard rijden, fietsers die verkeersregels aan hun laars lappen, straten en pleinen die onvoldoende capaciteit hebben om de verkeersstroom op een ordentelijke manier te kunnen verwerken. Om maar een paar punten te noemen: de 'vierkante rotonde' tussen Aweg, Hoendiep en Eendrachtskade, de overzijde van de Plantsoenbrug en de Herman Colleniusbrug en de noordkant van de Westerhaven, waar al het autoverkeer dat over de Westersingel het centrum binnenkomt over een secundaire weg wordt geleid, samen met de fietsers.

Meer informatie:
www.ringwestverbindt.nl

Harry Kasemir steekt Wijkkrant in nieuwe jas

Vormgever Harry Kasemir

De afsluitende borrel van Gluren bij de Buren heeft voor de Wijkkrant wel wat weg van een banenbeurs. Twee jaar geleden kwamen we in De Slingerij in contact met Yvon van der Laan, die het wel leuk zou vinden om portretten te schrijven van wijkbewoners. Nu maakt zij deel uit van de redactie. Dit jaar was het opnieuw raak tijdens de nazit. Harry Kasemir liet weten dat hij wel wat ideeën had over de lay-out van het wijkblad en er ook wel wilde meewerken om ze te realiseren. Harry is professioneel vormgever. Na zijn opleiding aan de Academie Minerva werkte hij 40 jaar in verschillende functies bij het Dagblad van het Noorden. Harry weet dus van de hoed en de rand en is bovendien een echte Schilderswijker. Hij schreef de tekst van het wijklied 'Daar ligt mijn hart, daar staat mijn huis'. Wij hopen dat de opfrisbeurt die hij aan het wijkorgaan heeft gegeven, bij u in de smaak valt.

Tegels en gras maken plaats voor bloemen

Plantenvakken
verfraaien de
trottoirs. ►

Het Taco Mesdagplein heeft de afgelopen maanden een ander aanzien gekregen. De openbare ruimte is heringericht volgens een in overleg met de bewoners opgesteld plan. Eind mei, toen de foto is genomen, waren de plantenvakken aan de buitenkant van het plein allemaal aangelegd en met planten gevuld. In het middengedeelte was het trottoir versmald tot twee stoeptegels breedte, waardoor er meer ruimte kwam voor groen. Maar het saaie grasveld lag er toen nog. Het groenbedrijf dat de klus klaart, had toen nog twee weken de tijd om dit deel van het plein om te toveren in een bloemenzee, want op 14 juni was de feestelijke afronding van het project gepland. Van een bloemenzee zal waarschijnlijk direct nog geen sprake zijn. De planten hebben tijd nodig om aan te slaan. De herinrichting is gefinancierd door de gemeente Groningen (programma Leutje Leidraad). Onderdeel van de afspraak met de gemeente is dat omwonenden het groen gaan onderhouden.

Knol's koek te boek

Het is alweer twee jaar geleden dat Knols Koek 100 werd. Over de bewogen geschiedenis van dit bedrijf schreef de historicus Egge Knol, kleinzoon van de oprichter en neef van de huidige directeur Edwin Knol, een boek dat dit voorjaar uitkwam. Het begon in 1923 aan het Zuiderdiep. Daar is het bedrijf zich na de oorlog steeds meer gaan toeleggen op het bakken van koek. In 1958 werd het gebouw van een was- en strijkinrichting aan het Hoendiep de productielocatie. Tot twee keer

toe vatte het bedrijf daar deze eeuw vlam, maar beide keren herrees het uit de as. Een sterk product en een trouwe klantenkring vormden daarvoor de voorwaarden. Behalve over het bedrijf dat zich nu hofleverancier mag noemen, schrijft de auteur ook over andere koekfabrieken in de provincie, die eigenlijk allemaal verdwenen zijn, op enkele zelfstandige bakkers na. Verkrijgbaar in de boekhandel. Omvang 220 pagina's. Prijs 39,50

Gluren-Team in gedachten al bezig met 2026

Een boeiend en gevarieerd programma en heerlijk voorjaarsweer. Aan twee belangrijke voorwaarden om van een evenement een succes te maken was op 6 april jl. voldaan. En een succes was het ook, de twaalfde editie van Gluren bij de Buren. Tineke Runia, Bea Ekamper, Wilma van Slooten en Fenny Wichers willen alle deelnemers graag dank zeggen voor hun enthousiaste inzet en de bezoekers voor hun massale opkomst. Met zoveel positieve woorden kan het bijna niet anders of er komt volgend jaar een nieuwe Gluren bij de Buren. De datum is al bekend: zondag 12 april 2026. Noteer dit alvast in je agenda!

Helemaal vanzelf gaat dit niet. Het team van Gluren bij de Buren is op zoek naar twee of drie organisatoren. Als je belangstelling hebt, meld je dan aan via gluren@schilderswijkgroningen.nl. Het eerstvolgende overleg is op maandag 13 oktober. Voorts zou de commissie graag in contact komen met nieuwe deelnemers voor 2026. Als je het leuk vindt om als deelnemer iets van jezelf te laten zien of horen (muziek, kunst, hobby, lezing, je (studenten)huis etc..) neem dan even contact op via gluren@schilderswijkgroningen.nl

► Het Altokwartet
boeide het publiek met muziek
uit de jaren 50 en
60 en de Roaring
Twenties.

Gluren bij de Buren - Wijkwandeling met Maarten Schmitt

“Woonblok moet eenheid uitstralen”

◄ Huizen aan de Hofstede de Grootkade op een foto uit 1927 in de oorspronkelijke kleursetting met veel donkergroen. Wel wat somber misschien. In dit blok, voor de hoek met de Taco Mesdagstraat, detoneren de dakkapellen niet. Dat is in het volgende blok richting watertoren heel anders. Foto: P.B. Kramer. Collectie Groninger Archieven

De wijkwandeling onder leiding van Maarten Schmitt is zo langzamerhand een vast onderdeel geworden van Gluren bij de Buren. Deze keer hield de voormalige stadsarchitect die zelf in de Schildersbuurt woont, een pleidooi voor meer afstemming bij het onderhoud. Wil je de kozijnen een kleurtje geven, doe dat dan met oog voor de oorspronkelijke staat. Houd er rekening mee dat je woning vaak deel uitmaakt van een groter geheel.

Door Martin van Koldam

De wandeling leidde door het zuidelijke deel van de Schildersbuurt, waar de bebouwing kort voor 1900 op gang kwam. Het was de glorie tijd van de Jugendstil. Op het H.W. Mesdagplein, in de H.W. Mesdagstraat en in de Jozef Israëlsstraat staan daarvan prachtige voorbeelden. Ten noorden van de Kraneweg heeft de Amsterdamse School meer invloed gehad.

“Als je goed kijkt, zie je dat er veel blokken zijn, waarvan meerdere woningen deel uitmaken. Binnen een woonblok zullen er daardoor ook meerdere eigenaren zijn, die alleen hun eigen deel onderhouden. Dat gaat vaak ten koste van de uitstraling van het geheel. Waar de een ervoor kiest om het houtwerk blauw te verven, heeft de ander een voorkeur voor rood. Het huizenblok wordt minder herkenbaar”, aldus Schmitt.

Wat kunnen we daaraan doen? “Eigenlijk is de enige optie een be-

roep te doen op de eigenaren om bij een volgende schilderbeurt rekening te houden met de historische situatie.” Er zijn wel eens pogingen ondernomen om tot een gezamenlijke aanpak te komen. Dat is niet gelukt. Voor iedere huiseigenaar is de uitgangspositie weer anders. De een heeft de schilder net gehad, de ander vindt het huidige wit veel mooier dan de donkere kleur die er oorspronkelijk op zat, een derde wil het geld liever opzij zetten voor isolatie of zonnepanelen... Allemaal heel plausibele redenen.

De opletende voorbijgangers zullen bij een wandeling door de buurt meer ingrepen opvallen die met wat meer oog voor het geheel anders zouden zijn uitgevoerd. De raamindeling bijvoorbeeld, die bij sommige woningen in de loop der jaren is losgelaten. Je ziet nu raamwerken met de oorspronkelijke opdeling in kleinere ruiten naast ramen met één groot glasoppervlak. Dat harmonieert niet.

En dan de dakkapellen bij huizen met schuine daken. Zijn deze direct bij de bouw geplaatst, dan zullen ze gelijk aan elkaar zijn en keurig in het gelid staan. Maar zijn ze naderhand bij een verbouwing toegevoegd, omdat de eigenaar/bewoner meer van de zolderruimte wilde profiteren, dan is het beeld anders: verschillende uitvoeringen en niet in lijn geplaatst.

Wat het schilderwerk betreft is er trouwens een lichtpuntje. Een van de wandelaars wees erop dat de provincie een speciaal subsidiepotje heeft voor het schilderwerk

aan karakteristieke panden: www.provinciegroningen.nl/subsidies/cultuur/regulier-onderhoud-karakteristieke-panden

Afwijkende kleuren. Mooi of niet mooi, over smaak valt niet te twisten. Maar de uniformiteit binnen het huizenblok gaat verloren.

Lactatiekundige en borstweefseltherapeut

“Je kunt de moeders echt op weg helpen”

Vandaag ga ik in gesprek met Geerte van den Broek, als eerste in de reeks zelfstandig ondernemer in de wijk. Geerte is gediplomeerd lactatiekundige en borstweefseltherapeut. Zij heeft ook een eigen borstvoeding academie opgezet. Daar wil ik wel eens meer over weten.

Door Yvon van der Laan

Ik zie jou altijd voorbijrijden in jouw auto waarop Lactatiekundige staat. Wat is dat?

“Een Lactatiekundige geeft specialistische begeleiding bij problemen met borstvoeding. Bijvoorbeeld pijn bij of na het voeden, op gang helpen van de melkproductie, te veel of te weinig melk, kolven, de overgang van moedermelk naar flesvoeding of een combi daarvan. Het is heel breed. Het kan ook begeleiding zijn bij onrustige of

huilerige baby's. Of coaching: hoe 'lees je een baby' en leer je gedrag herkennen. Maar ook voorlichting vooraf aan zwangere vrouwen.”

Hoe ben je tot deze beroepskeuze gekomen?

“In mijn werk als kraamverzorgende vond ik het onderdeel borstvoedingsbegeleiding het mooiste en waardevolste. Je kunt de moeders echt op weg helpen. Daarom ben ik me gaan specialiseren als lactatiekundige. Ik heb hiervoor een internationale opleiding gedaan.

Sinds 2011 ben ik Lactatiekundige IBCLC (International Board Certified Lactation Consultants) en aangesloten bij de Nederlandse Vereniging voor Lactatiekundigen.”

Wat houdt jouw borstvoeding academie in?

“Ik merkte dat heel veel mensen tegen problemen aanliepen in relatie met borstvoeding, waarvan ik dacht dat je die eigenlijk best wel zou kunnen voorkomen. Ik wilde daar een oplossing voor bieden. Daarom heb ik de borstvoedingacademie.nl opgericht. Het is een online community waarin vrouwen elkaar vragen kunnen stellen en elkaar kunnen ondersteunen. Ook kunnen ze mij vragen stellen die ik dan beantwoord.” En

ze kunnen zich opgeven voor mijn onlinecursussen, een e-book kopen of afspraken met mij maken voor persoonlijke begeleiding.”

Je bent ook borstweefseltherapeut?

“Ja, ik ben gecertificeerd borstweefseltherapeut. Borstgezondheid is een ander vakgebied. Het is voor alle vrouwen met borstproblemen, van meisjes van 17 jaar die borstpijn hebben rond hun menstruatiecycclus tot vrouwen met cystes, pijnklachten, littekens enzovoort. Ik geef dan een bindweefselmassage. Het is een hele zachte behandeling om het borstweefsel weer fijn en soepel te krijgen. Dit doe ik met mijn handen, maar het kan ook met een apparaat: Deep Oscillation. Dit is een medische behandeling. Met een apparaat herstel je de natuurlijke trilling van de cel. Fysiotherapeuten gebruiken het ook wel. Het werkt energetisch ook erg door. Het is een medische variant waarmee je dieper kunt werken.”

Wat vind je mooi aan dit werk?

“Ik kom soms bij huilende moeders die het niet meer weten, maar die na en met de haalbare oplossingen weer verder kunnen en echt dankbaar zijn. Dit geeft heel veel voldoening. Bij iedere moeder die ik heb geholpen ga ik met een blij gevoel weer naar huis. Je blijft zorgverlener en je wil graag goede zorg leveren en ik ben blij als ik iemand echt kan helpen.

“Ook als borstweefseltherapeut kan ik veel doen. Vrouwen zijn vaak al met problemen bij de huisarts geweest en in het ziekenhuis. Als het geen kanker is, volgt er vaak geen andere diagnose, maar de pijn blijft. Ik kan de vrouw of meisje se-

◀ De opvallende auto van Geerte

rieus nemen, de klachten erkennen en op een liefdevolle manier de borst een behandeling geven, zonder dat het pijn doet. Dan voelt de vrouw letterlijk en figuurlijk weer meer ruimte. Het is vaak ook een emotionele therapie.”

“Bij iedere moeder die ik heb geholpen ga ik met een blij gevoel weer naar huis.”

Hoe kom je aan jouw klanten?

“In dit vakgebied ben ik inmiddels een erg bekende naam, gelukkig. Ik doe heel veel op sociale media zoals Instagram en sta ook geregeld in bladen. Pasgeleden nog in de *Linda* en in *Vrouw* die artikelen over mij geplaatst hebben. Via mijn academie krijg ik iedere maand nieuwe klanten. Maar ook op verwijzing van verloskundigen en consultatiebureaus. In de omgeving kennen die mij allemaal wel. Ik werk in Groningen, het oosten van Friesland en in Drenthe.”

▲ Geerte aan het werk als lactatiekundige

Bied jij iets dat anderen niet bieden?

“Het is wel een speciaal beroep. Het is geen grote beroepsgroep. Er zijn maar een paar die èn lactatiekundige èn borstweefseltherapeut zijn èn deep oscillation behandelaar zijn. Die zijn op 1 hand te tellen.” Mijn familie noemt mij daarom inmiddels de tiet-o-loog.”

Waarom als zelfstandig ondernemer?

“Toen ik kraamverzorgende was, werkte ik nog in loondienst. Maar ik vind het fijn om eigen baas te zijn en mijn werk te doen zoals ik het wil. Ik geloof dat iedere zelfstandig ondernemer uniek is, ook al heb je soms hetzelfde beroep. Naast dat je kennis hebt, ben je ook een persoon. Dat kun je beter uitdragen als zelfstandige dan als werknemer in een loondienstverband.”

Heb je nog toekomstplannen?

“Ik wil het stuk rondom borstgezondheid vanuit de borstweefseltherapie gaan uitbreiden. Ook omdat ik zelf ouder word en uit de kinderen groei. In mijn omgeving kom ik steeds vaker vrouwen tegen die borstgezondheidsproblemen hebben. Het lactatiekundige deel vind ik heel leuk en blijf ik ook doen, maar borstgezondheid vraagt nu meer mijn aandacht.

“Privé wil ik graag meer reizen: de natuur ingaan, watervallen opzoeken, wandelen en de wereld verkennen.”

Meer weten?

Wil je meer weten over Geerte? Kijk dan op haar linked in pagina, www.lactatiekundigegroningen.nl, www.borstvoedingacademie.nl of bel Geerte voor een afspraak, bij haar thuis in de Wassenberghstraat of bij jou thuis.

Tel: 06 48 96 75 60

Betere tijden voor hoekpand Kraneweg

Na een lange periode van leegstand krijgt het pand op de hoek van de Kraneweg en de Herman Colleniusstraat, schuin tegenover bakkerij

Foto van omstreeks 1910, nog voordat er een kruidenierswinkel kwam. ►

Het hoekpand krijgt weer iets van zijn oude glorie terug. ►

Van Dijk, weer een bestemming. De nieuwe zaak heet 'Struis' en je kunt er terecht om te genieten van koffie, taart en wijn. De opening is in juni.

De laatste jaren stond het pand er verwaarloosd bij. Het laatst was er een dierenartsenpraktijk gevestigd, maar toen had het pand al veel van zijn oude glorie verloren. De leegstand daarna heeft het alleen maar erger gemaakt. Maar nu lijkt het tij dus te keren. De verbouwing van het pand was eind mei, toen de foto is genomen, in volle gang.

Vooraf bij oudere wijkgenoten, die nog hebben meegemaakt dat op vrijwel elke straathoek een winkel was, zal de opknappbeurt herinneringen aan vroeger oproepen. Boven de winkeldeur is de oude, zwarte plaat teruggekeerd waarop in sierlijke, gouden letters de naam van de eerste zaak die hier gevestigd was: C.M. Reijntjes. Borden in dezelfde uitvoering boven de etalageruiten gaven aan waarvoor je bij Reijntjes terecht kon: Comestibles Delicatessen Vleeschwaren. Deze zijn niet herplaatst. Zijn ze zoekgeraakt of zouden ze de voorbijganger te veel op het verkeerde been zetten?

Reijntjes dreef de zaak van 1919

tot 1955. In dat jaar nam J.S. Andringa het bedrijf over. Andringa had geen opvolger voor de kruidenierswinkel, toen hij in 1981 stopte. Tegen de concurrentie van de steeds grotere supermarkten viel ook niet op te boksen. Het pand verloor zijn detailhandelsfunctie.

Het verdwijnen van de winkel op de hoek is een proces dat al in de jaren vijftig begon. Er zijn in de Schildersbuurt nog maar een paar buurtwinkels over van de tientallen die er ooit waren. De meeste panden zijn omgebouwd tot woonhuizen, maar ook de horeca vulde open plekken in, zoals nu dus aan de Kraneweg.

De horeca is een bedrijfstak met veel wisselingen. Veel horeca-ondernemers zoeken na een paar jaar weer een 'nieuwe uitdaging' en ook het publiek is dan vaak wel weer toe wat anders. Zo opende in mei op de hoek van de Jan Lutmastraat en de Herman Colleniusstraat Jajanan, waar je terecht kunt voor 'Indonesian Streetfood', zoals het bord op de stoep aangeeft. Tot voor kort was daar maaltijdenwinkel 'Goud Eten' gevestigd. En voor 2019 de 'Winkel van Jan'.

Pieter Meter verknocht aan tjalk Margaretha

“Het moet wel een vaartuig blijven”

Bijna twintig jaar woonde ik aan de Hofstede de Grootkade schuin tegenover hem, maar op de boot van Pieter Meter was ik nog nooit geweest. Dat verzuim heb ik op 6 april tijdens Gluren bij de Buren goedgemaakt. Pieter hield die dag ‘open huis’

Door Martin van Koldam

Bij het horen van de naam Meter gaan je gedachten al gauw naar het Huzumer skûtsje, waarvan Lodewijk Meeter de schipper was. Maar dat was een Meeter met een 'e' extra. Geen familie dus, concludeer je dan. “Toch wel”, brengt Pieter daar tegenin. “Hij was een verre neef van mijn vader. Het was een foutje van een ambtenaar dat die extra 'e' erin sloop.” Oudere wijkgenoten zullen zich de naam Meter ook nog herinneren van de viskraam bij de kruising met de Westersingel. “Ook familie, een achterneef.”

Pieter is van de jaargang 1955. Zijn voorouders kwamen uit Noord-oost-Friesland. Het waren schippers. Ze vervoerden hoofdzakelijk suikerbieten van de noordelijke klei naar de fabriek in Hoogkerk. Zo raakte de familie verdeeld in het Groningerland.

“Het was zwaar werk”, vertelt Pieter. “Nu heb je overal machines voor, maar in de tijd van mijn vader kwam het nog aan op lichaamskracht.” Begin jaren zestig speelden lichamelijke klachten hem op. In 1966 ging het niet langer en was hij gedwongen te stoppen. Zijn boot ging aan de ketting in het Reitdiep, vlakbij de Herman Colleniusbrug.

Pieter was toen nog te jong om het werk van zijn vader over te nemen. Daar is het ook nooit van gekomen. De binnenvaart liep terug. De vrachtwagen nam het bieteentransport over. Pieter ging aan de slag bij de Dienst Openbare Werken van de gemeente Groningen. Niet op het water, wel in de buitenlucht.

Toch bleef het water hem trekken. “Wonen op het water heeft iets speciaals. Je voelt altijd beweging”, zegt hij. In 1976 kocht hij een eigen schip, de Margaretha, een tjalk uit 1912. “Die heb ik verbouwd om hem geschikt te maken voor bewoning.” Pieter voegt daar nog aan toe dat het wel een herkenbare schip moest blijven. Hij moet niets hebben van die moderne bouwswels.

De Margaretha lag naast het schip van zijn ouders. Het was trouwens helemaal een Meter-streekje daar aan de Hofstede de Grootkade, want aan de andere kant hadden zijn ouders het echtpaar Kranenburg als burens. Zij was een zuster van Pieters vader. Elders in het Reitdiep lagen nog twee schepen met familieleden. Geregeld zag je ze naar elkaar toelopen. Meter sr. in zijn zwarte werkkleding en steevast met een zwarte schipperspet op.

Met het klimmen der jaren werd het wonen op een schip voor zijn

ouders, oom en tante steeds lastiger. Op- en afstapjes, lage doorgangen, smalle loopplanken, het werden moeilijk te nemen hindernissen. Met pijn in het hart hebben ze hun vertrouwde omgeving moeten verlaten en hun intrek genomen in een etagewoning.

Eén keer per jaar neemt Pieter nog plaats achter het stuurwiel. Hij zet dan met zijn levensgezellin Aura koers naar de werf in Terhorne voor inspectie en onderhoud van de Margaretha. De originele Bronsmotor die er nog in zat toen hij de boot kocht, schonk hij aan het Noordelijk Scheepvaartmuseum. Er zit nu een andere motor in. Want varen moet-ie.

▲
Pieter bij het roer

Open huis tijdens Gluren bij de Buren ▼

Buurtborrel niet meer in Skylounge Watertoren

De maandelijkse buurtborrel in de Skylounge van Watertoren-West komt te vervallen. De directie kan de exploitatie niet rond krijgen, onder meer vanwege de gestegen personeelslasten en de hogere btw op hotelovernachtingen. In plaats daarvan stelt de directie nu de expositieruimte op de begane grond beschikbaar voor de buurtborrel. Deze ruimte is speciaal hiervoor opnieuw ingericht. Het bestuur van het Derde Schilderskwartier, waar de watertoren onder valt, kan begrip opbrengen voor de beslissing. De directie spreekt van een tijdelijke maatregel. Zij gaat op zoek naar een horeca-professional die de Skylounge nieuw leven kan inblazen.

Slachtoffers bominslag 1941 herdacht

Met een korte plechtigheid stond de Schildersbuurt op 4 mei stil bij de acht slachtoffers van de bominslag op de acht slachtoffers van de bominslag op 21 september 1941. Vermoedelijk had een Engelse bommenwerper brandstofproblemen en moest het toestel zijn lading kwijt om nog naar Engeland te kunnen terugkeren. De piloot zal niet beseft hebben dat hij boven de stad Groningen vloog. De doden vielen in de Jozef Israëlsstraat, het JI-plein en bij de Westersingel. Hein Bekenkamp (rechts) van het 4 Mei Comité leidde de bijeenkomst, die gehouden werd bij het vier jaar geleden onthulde monument van Dik Breunis. Kinderdichter Romy Dijksterhuis (links) droeg een door haarzelf geschreven gedicht voor. Een van de bewoners van studentenhuus Mekori, die ervoor zorgen dat het monument er netjes bij staat, hield een kort toespraakje, waarna hoboïste Jents Abma de bijeenkomst muzikaal afsloot.

Vuurrode draad door historie molen Reitdiep

Tot zo'n honderd jaar geleden stond Nederland vol met windmolens. Alleen in de provincie Groningen waren het er eens zo'n duizend. Daarvan zijn er nu nog een kleine honderd over. Terwijl ik dit opschrijf, realiseer ik mij dat er een nieuwe generatie windmolens met een opmars bezig is die onze samenleving minder afhankelijk moet maken van fossiele brandstoffen. Die 'gevaarten' van wel honderd meter hoog bedoel ik nu niet. Hier gaat het over de 'klassieke' windmolens waarmee gemalen of gezaagd werd of waarmee water uit de polder werd verwijderd.

Door Martin van Koldam

Langere tijd, van begin 17e eeuw tot 1915 heeft ook in onze wijk zo'n ouderwetse molen gestaan; aan het Reitdiep, schuin tegenover de uitmonding van de Taco Mesdagstraat op de Hofstede de Grootkade. Die straten waren er toen overigens nog niet. Er lag hier grasland en langs de zuidzijde van het Reitdiep liep een pad. Ook waren er op enkele plaatsen bedrijven gevestigd. Op de landtong waar nu de woningen van de Breitnerstraat en de Van Goghstraat staan, werden rond 1900 schepen

Bijna drie eeuwen lang stond er een molen op de zuidelijke oever van het Reitdiep, ter hoogte van de witte boot op de foto. ▼

► Jacobus Versteegen, Gezicht op Groningen buiten de Kranepoort, 1780.

gebouwd op de werf van de Gebroeders Bos. Aan de overzijde van het balkengat bevond zich de houthandel van Van Calcar en bij de spoorbrug stonden kalkovens. Het is verleidelijk om op de historie van dit stukje van onze wijk eens wat dieper in te gaan, maar nu beperk ik mij tot de molen. Of eigenlijk moet ik zeggen: molens. Want er hebben op de genoemde locatie meerdere molens gestaan.

Molens zijn grotendeels opgetrokken uit hout, in het bijzonder de bovenbouw. Ze zijn daardoor kwetsbaar voor bliksem en vuur. Geregeld brandden molens af, tot op de dag van vandaag. Het gebruik van hout had ook een voordeel: je kon het bouwwerk relatief gemakkelijk demonteren en elders weer opbouwen. Brand en herbouw lopen als een rode draad door de geschiedenis van de molen.

Het verhaal begint omstreeks 1632, wanneer Egbert Haubois zijn bekende kaart van Groningen voltooit. Daarop is op de zuidelijke oever van het Reitdiep een molen ingetekend. Het is een 'volmolen'. Die aanduiding treffen we ook aan op de kaart van Bleau uit 1649. De draaiende wieken brengen hamers in beweging die laken (geweven wollen stoffen) bewerken, een proces dat 'vullen' wordt genoemd. Het laken wordt daardoor steviger.

Tussen 1670 en 1680 is deze molen verdwenen. Of hij is afgebrand of afgebroken is niet bekend.

De volgende vermelding is uit 1694. Dan bouwt Adriaan Isebrants op dezelfde plek een pelmolen. In een pelmolen worden gerstkorrels door pelstenen ontdaan van het kaf. Wat er dan overblijft noemen we gort. Pelmolens zijn altijd stellingmolens. Boven de onderbouw is aan de buitenkant een omloop of stelling aangebracht, vanwaar de wieken op de wind gezet kunnen worden. Die wieken zijn bevestigd aan het bovenhuis, dat bij deze molen relatief groot is. Het doet denken aan de kop van een spin.

Volmeulen. Detail kaart van Bleau, 1649

We maken een sprong naar 1780. Eigenaar is dan Jacob Hesselink. Hij vervangt de spinnekop door een achtkante bark- en pelmolen. In een barkmolen wordt eikenschors gemalen. Het maassel wordt gebruikt om leer te looien. Bij de molen is ook een leerlooierij gevestigd.

In de nacht van 14 op 15 februari 1817 brandt de molen tot de grond toe af. Ook het pakhuis en de woning van vier knechten gaan verloren. Hesselink geeft niet op en laat de molen weer opbouwen, die daarna nog vijftig jaar in bezit blijft van de familie.

▲ De Oude Held aan de Hofstede de Grootkade ter hoogte van de Taco Mesdagstraat. Links het Reitdiep richting de stad. Collectie Groninger Archieven

In 1867 wordt de molen verkocht aan K. Hofman en zonen. Drie jaar later, op 4 december 1870, brandt de molen opnieuw af. Het duurt twee jaar, voordat de schade hersteld is. Er rust blijkbaar geen zegen op deze locatie, want in 1882 wordt de molen weer een prooi van de vlammen. Voor de wederopbouw wordt gebruik gemaakt van onderdelen van molen De Oude Held, die stond aan het Aduarderdiep ten noorden van Hoogkerk (bouwjaar 1797). De molen werd daar ingezet voor het bemalen van de gelijknamige polder, maar werd overbodig toen het

polderbestuur een stoomgemaal liet bouwen. Ook op de nieuwe locatie moet De Oude Held het afleggen tegen de techniek. Vanaf 1897 neemt een 50pk petroleummotor het werk van de wieken over. In 1907 is het definitief afgelopen.

Vijf jaar later koopt de gemeente Groningen het bouwwerk op afbraak. Voor de achtkante opbouw is nog belangstelling uit Duitsland. Het gaat deel uitmaken van de korenmolen in Sankt Joost in de gemeente Hooksiel, 20 kilometer ten noorden van Wilhelmshaven. Daar maakt in 1956 een brand (hoe kan het ook anders) een einde aan dit laatste overblijfsel van driehonderd jaar molengeschiedenis.

Meer weten?
www.molendatabase.nl
Zoek op (naam): Oude Held
Meer zien?
www.beeldbankgroningen.nl
Zoek op: Groningen Reitdiep

In 1912 wordt de molen opgekocht door de gemeente Groningen die opdracht geeft tot sloop. Collectie Groninger Archieven ▼

GRONINGEN, den 17 Februarij
In den nacht van Vrijdag op Zaterdag 11, omstreeks half 3 uren, werden wij zeer onaangenaam uit den slaap gewekt, door het blazen van den Torenwachter, die, met het uithangen van zijn lantaren, de ingezetenen dezer stad aankondigde, dat er in het westen brand was. De bloedrode hemel getuigde tevens, dat de uitbarsting niet gering zoude zijn. Weldra vernam men, dat de Bark- of Run- en Pelmolen van den heer J. Hesselink, staande aan den dijk, ten zuiden van het Reitdiep buiten de Kranepoort, bijkans 500 schreden bewesten deze stad, in lichte laaie vlam stond. De branddirectie, de stedelijke schutterij, en vele anderen snelden met de noodige werktuigen ter hulp, maar de hoogst-mogelijke inzet, noch het doelmatigste beleid, niets kon in den beginne het geweldig vuur beteugelen. Ten aanzien van eene groote menigte toeschouwers, staande rondom op de landerijen en op de wallen dezer stad, werd de gehele molen, met het daaraan belendende oostelijke pakhuis en de behuizing van een der vier knechten, in minder dan 2 uren tijds, in de asch gelegd. De geheele voorraad van gerst, gort en gemalen schors, welke in den molen was, en tevens eene groote partij ongemalen schors in het evengemelde pakhuis voorhanden, als mede de gansche inboedel van den eenen knecht, werd een prooi der vlammen; waardoor laatsgenoomde en deszelfs huisgezin in de diepste armoede gedompeld werden. Zonder de onvermoeide pogingen van de branddirectie en de stedelijke schutterij, die te dezer gelegenheid de hoogste lofverwierven, zou het westelijke pakhuis, hetwelk mede vol schors was, en reeds vuur gevat had, ongetwijfeld mede vernield zijn geworden. De oorzaak van dit treffend ongeval schijnt onbekend te zijn.

▲ De brand van februari 1817 trok veel aandacht. Dit bericht stond in de Arnhemse Courant. Bron: Delpher Historisch Krantenarchief

L 'Abbraccio

Een authentiek Italiaans Restaurant in Kostverloren

Door Yvon van der Laan

Pizzeria Ristorante L' Abbraccio van de familie Venturini zit alweer 3 jaar in Kostverloren, vlak naast de Spar. Ik eet hier regelmatig, maar nu is het tijd om eens langs te gaan bij de eigenaren om een praatje te maken en te vragen hoe het gaat. Ik praat met Liesbeth de Vos, zij is de kok. Haar man Marino Venturini, de pizzabakker, komt later ook binnen.

Jullie restaurant is alweer drie jaar geopend. Hoe gaat het en bevalt het hier op deze plek in Kostverloren?

Liesbeth: "Het was puur toeval dat ik Charles tegenkwam, de vorige eigenaar van het Indonesisch Restaurant 'De Omhelzing'. Hij vertelde mij dat dit restaurant vrij kwam. We hebben de sprong gewaagd en zijn erg tevreden. Het bevalt ons heel goed. We zijn blij om een restaurant in Groningen te hebben. De plek is fantastisch. Het is een leuke buurt en we hebben leuke gasten, we doen het met plezier.

"De naam van het vorige restaurant 'De Omhelzing' hebben we overgenomen, maar vertaald naar het Italiaans. Zo zijn wij ook. Heel knuffelig. De naam past bij ons."

Hebben jullie eerder een restaurant gehad?

"We hebben al een lange geschiedenis in de restaurantwereld. We

hebben elkaar leren kennen in een restaurant in San Marino. Ik was na mijn studie naar Italië vertrokken om de taal te leren. Ik had toeristisch management gestudeerd, maar daar kon ik in Italië niet veel mee verdienen. Vandaar dat ik in de horeca terecht ben gekomen.

“Marino heeft in veel restaurants in Italië gewerkt en ook zijn eigen restaurant gehad in San Marino, niet ver van Rimini. Dat was een best wel chique restaurant.

“We zijn naar Nederland verhuisd omdat het in Italië na de crisisjaren 2008 en 2009 niet zo goed ging. Onze zoon moest naar de middelbare school en we vonden dat dat beter in Nederland kon.”

***“De naam L’Abbraccio
(de omhelzing) past bij
ons. Zo zijn wij ook:
heel knuffelig!”***

"In Nederland aangekomen heeft Marino eerst een jaar gewerkt bij Giovanni aan het Zuiderdiep. Daarna hebben we samen 10 jaar een Italiaans restaurant gehad in Gieten. We zijn naar Groningen verhuisd omdat onze zoon hier ging studeren en we ook aan iets anders toe waren."

***Wel apart dat de Nederlandse vrouw
in de keuken staat en de Italiaanse
man achter de bar.***

“Marino heeft bij de bar zijn piz-
za-oven. Hij heeft veel passie voor
deeg en broodbakken. Marino kan
heel goed koken. Dat heeft hij van zijn
oma geleerd. Zijn moeder is al vroeg
overleden, toen hij nog heel jong
was. Zijn oma leerde het ook aan zijn
broers en vader, maar Marino bleek
het echt leuk te vinden, vooral het
bakken. Het bereiden van Italiaanse
gerechten heb ik van hem geleerd
en door het werk in het restaurant in
Italië. Vandaar nu deze taakverdeling.”

Koken jullie volgens een speciale keuken of regio?

'Ja, uit de regio waar mijn man vandaan komt. De streek Emilia Romagna. Per streek kan het erg verschillen hoe de gerechten klaargemaakt worden. Hoe noordelijker je komt, hoe meer room en boter gebruikt worden. Veel kaas is de invloed van de aangrenzende landen Oostenrijk en Zwitserland. Dit is hier ook onze keuken. Maar er zijn ook gerechten die in iedere regio hetzelfde zijn. Zoals de Bolognese saus. Die moet 2,5 uur pruttelen, waar je ook woont.

"Ik geef ook wel een eigen draai aan de recepten. In Emilio Romagna worden asperges met spek geserveerd. Ik doe het met gamba's.

“Wat we niet doen, zijn de zoete pizza’s. Ananas en banaan komen er bij ons niet op. Om toch iets met fruit te doen hebben we de pizza met peer, gorgonzola en walnoten. Dat is een klassieke Italiaanse combi.”

Welke gerechten lopen het beste?

Marino: "De pizza met carpaccio, de pizza burrata, de gerechten met vis en de lasagnes. Eigenlijk gaan alle gerechten wel goed. En we krijgen best veel Italianen hier, die in de stad wonen. Ook een compliment voor ons!"

Kunnen jullie goed aan personeel komen?

Liesbeth: "Studenten lopen vaak binnen om te vragen of ze hier kunnen werken. In de keuken werk ik vooral alleen, af en toe heb ik ondersteuning op vrijdag en zaterdag. En heel leuk: ook komen oude personeelsleden uit Gieten wel eens een avondje hier werken. Niet voor het geld, maar voor de gezelligheid en de pizza!"

Hebben jullie nog toekomstplannen?

“We zijn hier pas drie jaar en zijn nog lang niet van plan om weg te gaan! We hebben nog wel ideeën voor dit restaurant. Ik zou graag nog andere vissoorten en visgerechten willen uitproberen, maar sommige vissen zijn hier niet goed te krijgen. Bijvoorbeeld een soort Mantis, een kruising tussen kreeft en garnaal. Het ziet eruit als een duizendpoot.

“Maar het gaat nu zo goed, dat we ook nog niet goed durven om hele andere dingen op de kaart te zetten. We willen ons blijven concentreren op de gasten, maken dat ze het naar hun zin hebben en ze het eten lekker vinden. Een stukje Italië naar Nederland brengen. In een huiskamerachtige situatie. Daar blijven we voor gaan.”

Zelf proeven?

Ga dan eens naar L' Abbraccio in de Jacob van Ruysdaelstraat 2. Menu en reserveren: www.pizzerialabbraccio.nl
Tel: 050-5536327

Hoe komt Kostverloren aan zijn naam?

Het straatnaambordje in Gent (zie kader) herinnerde mij eraan dat ik nog een vraag te beantwoorden had van een lezer uit de Kortestraat naar de herkomst van de naam Kostverloren. Een verklaring zou zijn dat de buurt zijn naam ontleent aan de herberg die in de tweede helft van de negentiende eeuw heeft gestaan aan de Friesestraatweg, ter hoogte van de Jan van Goyenstraat.

Door Martin van Koldam

Op de gedigitaliseerde kadastrale kaart van 1832 is van een buurtschap bij de haakse bocht in het Reitdiep nog weinig te bekennen. De aanwezige bebouwing bestaat dan uit twee kalkovens en het terrein van houthandel van Van Calcar. Op enige afstand van het Reitdiep staat een boerderij, die Donghorn heet. Dat was aanvankelijk de naam van de meander in het Reitdiep. De uitgang -horn betekent 'bocht', dong komt van de mansnaam Doede.

Twintig jaar later vindt de inventarisatie plaats voor het blad 'Groningen' van de Topografische en Militaire kaart van Nederland. Daarop staat Donghorn aangegeven als naam voor de buurt. Ook komt de naam Kostverloren voor op de kaart, maar dan in een veel kleinere, cursieve letter. Hoort deze vermelding bij een bepaalde locatie? En zou dat de bedoelde herberg kunnen zijn? Maar waarom noem je die Kostverloren? Toch niet bepaald een vleiende naam. Laten we die vraag nu eerst beantwoorden.

Drassig

De landerijen aan de westkant van de stad lagen laag als gevolg van het inklinken van de kleibodem. Diezelfde inklinking was er de oor-

Andersom

In april verbleef ik een paar dagen in Gent. Lopend van de Markt naar het station Sint-Pieters zag ik op een hoek een straatnaambordje met het opschrift: VERLORENKOST. Dat vond ik wel grappig. Bij ons is kostverloren de in onbruik geraakte term om aan te geven dat een investering zich niet terugverdient. In Vlaanderen kan 'verlorenkost' ook op personen slaan in de betekenis van nietsnut. De Vlamingen zeggen meer dingen andersom dan wij Nederlanders gewend zijn te doen: 'zeker en vast' en 'een riem onder het hart steken' zijn bekende voorbeelden. Overigens komt de variant Verlorenkost ook in Nederland voor.

◀ Landzicht,
bier- en koffie-
huis en logement
aan de Friese-
straatweg, in de
buurt van de Jan
van Goyenstraat.
Omstreeks 1900.
Foto: B. Swieringa
Kz; collectie Gronin-
ger Archieven

Landzicht

En wat moeten we dan aan met Landzicht? Een foto van omstreeks 1900 is het onomstotelijke bewijs dat er een herberg met die naam heeft bestaan. Ik denk ook dat het dezelfde herberg is als de Kostverloren. Twee herbergen op deze plek lijkt me toch echt te veel van het goede. Dan zie ik twee mogelijkheden: óf de herberg had twee namen die naast elkaar werden gebruikt (een officiële en een roepnaam), óf de ene naam is later vervangen door de andere.

Uitsnede uit de
Topografische
en Militaire Kaart
van Nederland,
1864. Het terrein
is verkend tussen
1851 en 1854.▼

Tineke Demmer: schilderes, beeldend therapeut en cursusleider

“Mijn werk mag interpretabel zijn. Mensen die in mijn atelier komen, mogen zelf iets zien, voelen, ervaren”

Help! Denk ik als ik ga zitten in het atelier van Tineke in Het Paleis. Ik zie niets. Niet omdat er niets is, maar omdat het hele atelier vol staat met werken: grote en kleine, met materialen en een grote tafel. Pas na een tijdje als ik alles op me heb laten inwerken, zie ik de schoonheid van dit alles. En kan ik individuele werken onderscheiden en ook echt zien.

Door Yvon van der Laan

“Dat is altijd zo”, zegt Tineke. “Daarom laat ik de mensen eerst even rondlopen. Dan kunnen ze rustig kijken als ik thee zet.” Vervolgens hebben we een heel aangenaam gesprek. Over het atelier, de kunste-

naar, de werken, haar cursussen en wat Tineke drijft en wat ze belangrijk vindt.

Het Atelier

Tineke woont in de Wassenberghstraat, maar heeft al 12 jaar een eigen atelier in Het Paleis: het

voormalig scheikundig laboratorium van de Rijksuniversiteit Groningen met de ingang in het Boterdiep.

Ze vindt het een heerlijke, stille plek. Dat is voor haar belangrijk: “een werkplek met rust en ruimte achter mijn eigen deur. En groot genoeg om te schilderen en cursussen te geven. Ik ben hier veel. Als ik hier kom voel ik dat dit mijn domein is, mijn plek. Hier kan ik even al het andere loslaten. En het is de plek waar een kunstwerk ontstaat en dat heeft invloed op de uitvoering.”

De basis

Tineke heeft op de Havo tekenen en schilderen als examenvak gedaan. Daarna heeft ze Inrichtingswerk aan de Sociale Academie gestudeerd. Maar, zegt ze: “Ik vond het mooi, maar het had voor mij geen diepte. Ik zocht een andere weg en toen heb ik me aangemeld bij de Academie voor Beeldende Kunsten in Arnhem. Ik was wat ouder en had al een studie gedaan, ik voelde me op mijn plek. Heerlijk grote ruimtes en vrijheid.” Het derde studiejaar heeft ze gevolgd aan het beroemde Art Instituut in San Francisco.

Na de studie is Tineke gaan werken als beeldend therapeut bij het Universitair Centrum voor Psychiatrie. Dat heeft ze 30 jaar gedaan, daarnaast heeft ze altijd een atelier gehad en kunst gemaakt.

De werken

Tineke maakt grote schilderijen, kleine schilderijen, blokschilderijen van 25x25 cm en briefkaarten.

“Ik kijk naar kleuren, structuren, natuurlijke vormen, oppervlakken, snippers, afgebladderde affiches. Dingen met een geschiedenis. Ik neem ze mee of fotografeer ze. Mijn vondsten vormen vaak de aanleiding tot een nieuw werkstuk. Ze vormen net als papier, verf en krijt het materiaal waarmee ik aan het werk ga.

“Een wit doek is te veel canvas. Ik leg daar eerst een laag papier overheen. Daarvoor gebruik ik van allerlei soorten: Japans vezelpapier, geschept papier, kalkeerpapier,

Yukipapier. Vervolgens werk ik met verf, inkt, potlood, pastel, krijt, pigmenten of olieverf. Ofwel; gemengde techniek.

“Mijn werk mag interpretabel zijn. Mensen die in mijn atelier komen mogen zelf iets zien, voelen, ervaren. Ik zet er ook geen titels op, dat is niet relevant voor mijn werk. Dit ene werk is geïnspireerd op de kersenbloesem in Japan, maar dat zet ik er niet op.”

De kunstenaar

We praten over wanneer je een kunstenaar bent of je jezelf een kunstenaar kunt en wilt noemen. Tineke zegt: “Een kunstenaar is altijd al een kunstenaar geweest. Ook al ben je je daar eerst nog niet van bewust. Wanneer is het bij mij gestart? Tijdens de kleuterschool met sterke herinneringen aan het verven misschien. Het begint ook met dingen die je ziet, verzamelt, zoals sigarenbandjes? De dingen waar je naar kijkt, die je waarneemt, de gevoeligheid ervan.

“De studie legt een basis voor materiaal, kleur, en een zoektocht naar identiteit: wie ben ik, wat wil ik wat kan ik. Een doorlopend proces. De opleiding in San Francisco was heel erg gericht op je zelfstandigheid en eigenzinnigheid. Dat is ook een kenmerk van het kunstenaarschap!

“In mijn schilderijen neem ik mezelf als leidraad. Ik wil zoeken en experimenteren. Ik ben wel een estheet, alles ziet er sereen en mooi uit, maar dat klopt niet altijd met zoals ik me voel. Ik ben uiteindelijk ook beeldend therapeut, ik zoek ook naar achterliggende verbanden.

“Het komt ook voor dat ik schilderijen, na jaren, nog weer aanpas. Dit verloopt ook in stadia. Van sommige schilderijen weet je dat ze af zijn. Ik heb een periode gehad dat ik veel wit gebruikte. Daarna heb ik een periode gehad waarin ik met een intens, puur, Berlijns blauw pigment heb gewerkt. Een werk uit 1985 heb ik in 2022 en 2024 met dit blauw bewerkt. Nu zie ik de gelaagdheid die ik zoek.

“Reflecteren met mede kunstenaars, vrienden, gebeurt eigenlijk te weinig. Dat mis ik wel eens. Ben ik mezelf aan het herhalen, verdiept mijn werk zich, of ligt het even stil?”

Cursussen

In haar atelier geeft Tineke cursussen tekenen en schilderen. Dat doet ze al jaren en daar is veel belangstelling voor.

Tineke voert haar eigen manier van werken ook door in haar cursussen. Ze daagt haar cursisten uit om te kijken. Kijken naar wat je doet, de dingen die om je heen zijn, die

▲
Tineke in haar atelier in Het Paleis

je ziet en er bij stil te staan hoe je die interpreteert. Haar ervaring als beeldend therapeut is daarin voor haar vanzelfsprekend.

Dat krijgt ze ook terug van de cursisten zegt Tineke. “Cursisten geven aan dat ze na de cursus veel meer ‘zien’, bijvoorbeeld tijdens het wandelen en dat ze dat dan gaan vertalen naar structuren, lijnen, kleuren, nuances, gebruik van materialen. Ik leer ze plezier te hebben in het ontdekken. Dat vind ik heel mooi.”

Samen met haar dochter, die docent is aan Artemis Academie in Amsterdam, heeft ze afgelopen april voor het eerst een meerdaagse workshop gegeven op het Franse platteland. “We hebben ontdekt dat onze individuele stijlen goed op elkaar aansluiten. Zij als jonge docent, kijkt naar vorm en overzicht, ik ben meer intuïtief. Beide waren voor de deelnemers erg prettig. We plannen zeker weer een nieuwe workshop in “Du Moulin” in Frankrijk, het komende jaar.”

De toekomst

Ik vraag haar hoe ze de toekomst ziet. “Ik ben met pensioen. Tijd is een rekbaar begrip. Het atelier, en mijn werk als kunstenaar zijn mijn basis. Als ik die plek niet meer heb: O God, daar moet ik niet aan denken.”

Ik bedank Tineke voor het fijne gesprek en zij mij. Er valt nog veel meer over Tineke te schrijven, maar daar is hier geen ruimte voor. Maar, geeft Tineke aan: “Mensen zijn hier altijd welkom voor een bezichtiging en een gesprek.”

Meer weten of iets zien van Tineke?

Ze exposeert de laatste week van augustus, samen met een vriend; Frans Adriaenssen, in de synagoge van Dalfsen. Zie verder vooral haar website: www.tinedemmer.nl Daar zie je haar werken en vind je informatie over de cursussen.

Tineke met twee van haar werken uit de serie Berlijns blauw

KAP SALON

Alida
HAIR FACTS

Gedempte Zuiderdiep 125 9711 HE Groningen
050 - 85 12 345 | www.alidahairfacts.nl

STUURWOLD
FIETSEN
GRONINGEN

www.stuurwold.com

Fietsreparaties • Fietsverkoop • Fietsverhuur

Friesestraatweg 5 - 7 9718 NA Groningen
info@stuurwold.com 050 312 98 72

Spar Kostverloren
050 820 0418
www.spar.nl
J. van Ruysdaelstraat 18
Groningen
kostverloren@despar.info

 vind ons op **facebook**

GLS **DHL** **dph** **Pakketpunt**

BENNY'S

ma-vr (mon-fri) 8.00 - 19.00
za (sat) 8.00 - 18.00

www.benny-supermarkt.nl
Herman Colleniusstraat 8 Groningen
casperkleiker@versatel.nl 050-3139597

TORENBEEK
schoenen

Al jaren een vertrouwd adres!
Ook voor pedicure en podologie

A-weg 7
050 - 3128362
info@torenbeekschoenen.nl
www.torenbeekschoenen.nl

Slijterij De Kabouter

Sinds 1916 gevestigd op haar vertrouwde stek aan het Jozef Israëlsplein nr. 4 in Groningen

De Kabouter

De leukste, voordeligste en meest flexibele slijterij van Groningen

Tel. 050 313 35 69

HENDRIK WOLDRING
vioolbouwer

Het Strijkershuis

Jozef Israëlsplein 6, 9718 EN Groningen
Tel. 050 3184178
www.hetstrijkershuis.nl

Al Nour Centrum
Blekerstraat 17
Groningen

YOGA
Maandagochtend

SOULJOYYOGA.NL

Terugblik Eten bij de Buren

Even een korte terugblik, reacties van deelnemers en een recept

Op 6 april werd voor de tiende keer Eten bij de Buren gehouden. Dit jaar deden er 58 buurtgenoten mee, verdeeld over 7 huizen, waaronder 1 boot. Ook stonden er nog 5 mensen op de wachtlijst. Zoals ieder jaar was het weer heel gezellig. Het is bijzonder om te zien dat er allemaal mensen met wijnflessen door de buurt lopen, van huis naar huis. Het is immers: BOB: "Bring your own Booze, neem allemaal iets te drinken mee".

Door Yvon van der Laan

Mijn oproep om te komen helpen koken heeft veel resultaat gehad. Van woensdag tot en met vrijdag stond ik met meerdere mensen te koken, van één of twee tot twee keer vier hulpkoks! Heel gezellig en leuk vonden we allemaal en voor mij scheelde het enorm in tijd. Heel fijn!

Kookworkshops

Het idee is ontstaan om voor de volgende Eten bij de Buren de voorbereiding te doen in kookworkshops, voor iedere gang één. Het samen koken leidt ook tot sociale binding. Dat is wel gebleken.

Ook hebben buurtgenoten vernomen dat ik ook kookworkshops geef en kookgroepen begeleidt. Een paar buurtgenoten hebben zich al aangemeld voor een nieuwe groep: een groep Schilderswijk. Dat is hartstikke leuk, maar het ontbreekt nog aan een huis met keuken waarin we met 6-8 mensen terecht kunnen. Heb je zo'n keuken en wil je meedoen? Meld je dan aan bij mij. Ook zonder grote keuken kun je je aanmelden. Wil je meedoen aan een andere kookgroep van Het Culinaire Huis? Laat het dan ook weten, dan kijk ik of er een plekje vrij is.

Recepten of aanmelden kookgroep/workshop
Yvon@hetculinairehuis.nl

Quotes van deelnemers

Gasten: "We hebben weer ontzettend genoten gisteren van het diner bij de buren. Het eten was heerlijk, bijzonder smaken allemaal. Heel veel dank. De gastvrouw vertelde dat je ook kookworkshops met een vaste groep organiseert. Dat lijkt mij ook heel erg leuk. Ik hou enorm van koken. Is het mogelijk om ook mee te doen met een kookworkshop?"

Gasthuis: "We hebben genoten van het eten bij de buren, heel erg leuk om allemaal buurtbewoners te leren kennen en verhalen van hen te horen. Ook heerlijk eten! Ontzettend bedankt voor het organiseren."

Gast: "mag ik het recept van de rijst? Hoe krijg je die zo geurig?"

Gasthuis: "Supergeslaagde avond! Bedankt!"

Gasthuis: "Ik was wel wat zenuwachtig, maar het was helemaal niet moeilijk om alles op te warmen en te serveren."

Gast: "mag ik het recept van de pistache-taart? Die wil ik over 2 weken voor vrienden maken."

Gast: "Hartstikke leuk, maar volgend jaar willen we toch graag weer gast zijn."

Gasthuis: "Ik ben nu voor de 4e keer gasthuis en ik geniet ervan om de mensen hier te ontvangen. Het is altijd zo gezellig en zo lekker!"

Gast: "mag ik het recept van de soep?"

Gast: "wij lusten eigenlijk geen lam, maar deze lamscurry was heerlijk."

Gasten: "Ook dit jaar was het weer een feest om deel te nemen aan 'Eten bij de Buren'. Altijd weer leuk mensen uit je eigen buurt te leren kennen en een kijkje te kunnen nemen in de 'gasthuizen'. Voor jou veel complimenten voor de originele recepten, resulterend in heerlijke, smaakvolle gerechten! Een hele klus om dit alles weer voor elkaar te krijgen! Onze hartelijke dank voor alle inzet en moeite en hopelijk tot het volgend jaar!"

Recepten

Veel deelnemers hebben om de recepten gevraagd. Ze kunnen hier niet allemaal geplaatst worden. Wil je de recepten van het menu ontvangen, stuur dan even een mail naar yvon@hetculinairehuis.nl. Bij deze het recept voor de bietensoep.

Bietensoep met gerookte forel

Voor 4 personen

Ingrediënten

400 gram rode biet - 1 ui - 2 tenen knoflook - 1/2e appel - 1,5 bleekselderij stengels - 1/2e rode paprika - 100 gram champignons - olijfolie - 1/2e el komijnzaad - 2 takjes tijm - 2 laurierblaadjes - 1/4e dl balsamico azijn - 1 liter gevogeltefond - peper en zout. Voor het serveren: 200 gram gerookte forel (of vega: beukenzwammetjes) - een lepeltje crème fraîche- dille of dragon. Erbij: blini's met zure room, gerookte zalm en appel.

Bereiding

Maak de groenten/fruit allemaal schoon en snij de het in kleine stukjes. Doe een scheutje olijfolie in de pan en zet alles even aan. Voeg nu ook de specerijen toe en blus het af met de balsamico azijn en de gevogelte fond. Breng alles aan de kook en laat het 45 minuten op laag vuur garen. Verwijder de laurierblaadjes en tijmtakjes en doe alles in een blender en maal het fijn. Zeef alles door een bolzeef en breng verder op smaak met peper en zout. Vlak voor het serveren: snij de forel in schuine reepjes van 1-5 cm. Doe de soep in een mooi wit bord, schep de forel erin, leg er een lepeltje crème fraîche in en garneer met dille topjes of dragonblaadjes.

Ontwerper, visualisator, uitvinder, meubelmaker, ambachtsman

Reprise Kunstportret Hans Endendijk

In de vorige wijkkrant is het artikel over Hans maar voor de helft afgedrukt. Daarom heeft de redactie besloten om er nog een keer aandacht aan te besteden. Gelukkig heeft het halve artikel toch genoeg mensen geïnspireerd om tijdens Gluren bij de Buren bij Hans te gaan kijken.

Door Yvon van der Laan

Ontwerper en meubelmaker

Hans is ontwerper en meubelmaker. Hij woont aan het Taco Mesdagplein en heeft zijn werkplaats in de Antillenstraat. Hans heeft mij in de werkplaats en anderen bij Gluren bij de Buren laten zien dat hij allerlei technieken beheerst, die hij zichzelf heeft aangeleerd. Zoals metaalbewerking, 3-D tekenen, ontwerpen en printen van meubels, edelsmeden, houtbewerking en de elektronica die nodig is voor zijn lampen of voor een door hem ontworpen, gemaakte en geïnstalleerde keuken.

Spanhouten meubelen

Als autonome ontwerper en maker heeft Hans inmiddels een beroemde spanhouten stoel gemaakt die verkocht wordt via een galerie in Milaan. "Hoe is dat zo ontstaan", vroeg ik aan Hans?

"Ja, ik deed mee aan de designweek in Milaan in 2021. Omdat ik

daar dan toch was, wilde ik ook proberen om in contact te komen met de beroemde Galerie van Rosana Orlandi. Dat is gelukt en één van mijn stoelen en een tafel van spanhout worden door haar af en toe verkocht aan mensen overal op de wereld.

"Als zij een stoel verkoopt, maak ik deze in opdracht, daar doe ik ongeveer een maand over. Het is een hele bijzondere techniek. De stoel bestaat uit allemaal losse latten die ik met (onzichtbare) stalen kabels aan elkaar verbind. Die kabels trek ik aan met 3000 kilo trekkracht. Ik ben de enige in de wereld die dit zo doet. Ik heb ook speciaal een film gemaakt over het maakproces om dit te kunnen uitleggen."

Bijzondere lampen

Op bezoek bij Hans in zijn werkplaats, heb ik ook bijzondere lampen zien staan. Een lamp van ko-

per en kunststof die aangaat als je de lamp aanraakt. En ook heel apart: een hele moderne lamp, gebaseerd op een ouderwetse vorm lampenkap. "Hiervan is de lampenkap gemaakt van onder ander PLA (= kunststof uit maïsmeel) die met de 3-D printer wordt gemaakt", vertelt Hans mij. De technische details gaan mij boven mijn pet, maar ik vind de lamp heel mooi!

Pop Up Home Gallery en Gluren bij de Buren

Hans heeft met bevriende kunstenaars een Pop Up Home Gallery georganiseerd, die ook met Gluren bij de Buren open was. Hans vertelt: "De Pop Up Home Gallery was een fijn succes. Voor, tijdens en na Gluren bij de burens zijn er 220 bezoekers geweest. Het was een leuke en interessante ervaring en het was heel goed om weer eens de reacties van zoveel mensen te zien op mijn werken. Superleuk dat er zoveel mensen geïnteresseerd en positief waren.

"We hadden het zo opgezet dat er tijd was om eventjes wat te kunnen praten, de werken toe te lichten en elkaar te leren kennen. Ook die opzet bleek geslaagd. Ik wil de organisatie van Gluren bij de Buren en jou van de wijkkrant bedanken. Het was me een waar genoegen. We willen dit zeker nog eens doen!"

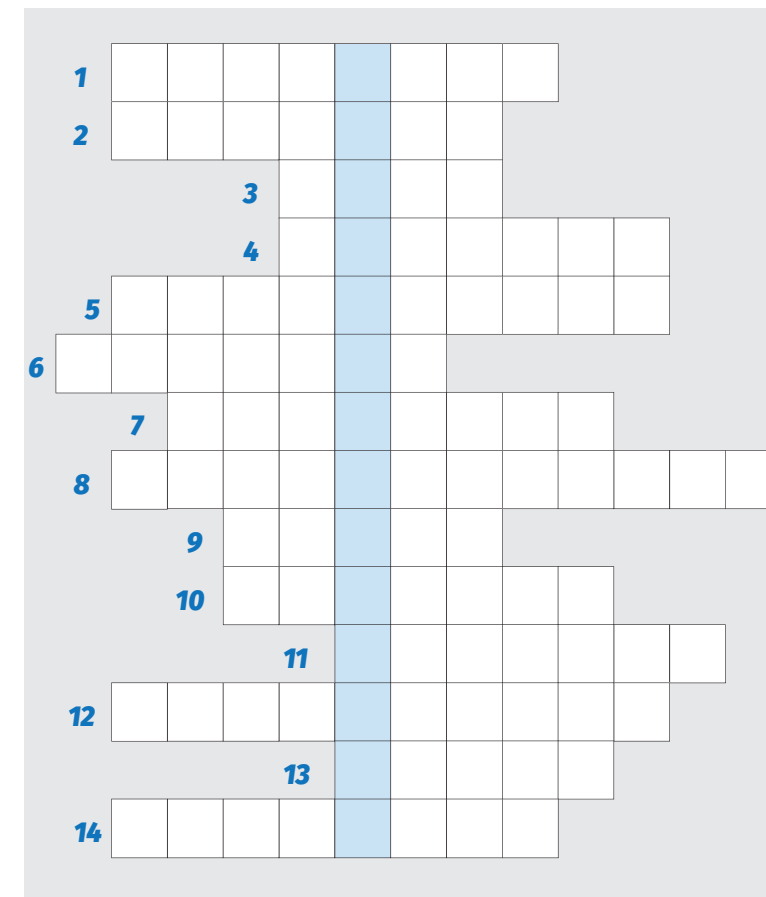
Ook geïnteresseerd in het werk van Hans?

Hans laat mij nog weten dat voor mensen die geïnteresseerd zijn en een kijkje willen nemen, de deur altijd open staat. Bel gerust voor een afspraak. Er is altijd wat te zien en Hans denkt graag mee met mensen die mooie dingen wensen. Van mooie custom-made lampen en meubels, tot complete keukens!

Zelf ga ik dat zeker doen. Wij hebben al een lamp op het oog. En ik weet stiekem ook dat een buurtgenoot Hans een hele set spanhouten meubelen, dus inclusief zijn beroemde stoel, besteld heeft. Dus Hans kan aan de slag!

www.endendijk.nl
Taco Mesdagplein 5A Groningen

Puzzel voor de Schilderswijk

De Vul de antwoorden van de onderstaande vragen in in het diagram (de gevraagde woorden worden allemaal genoemd in deze wijkkrant). In de verticale blauwe balk ontstaat het antwoord van deze puzzel: de naam van een Nederlandse schilder en naamgever van een straat in onze wijk.

1. Materiaal van kunstschilder
2. Werkruimte van kunstenaar
3. Producent van Groninger koek
4. Voormalig stadsarchitect
5. Nieuwe wijk rond Suikerunieterrein
6. Italiaans gerecht
7. Productie en afgifte van moedermelk
8. Buurt in Groningen-west
9. Historisch type vrachtschip
10. Rondweg om stad
11. Ruimte voor verkoopexpositie
12. Restaurant (It.)
13. Grote garnaal
14. Vroegere molen aan Aduarder diep

Mail de oplossing met de titel *Puzzel Wijkkrant* naar: info@bauburo.nl en u dingt mee naar de prijs. Onder de goede inzendingen verloten we een fles *Bombay Sapphire* Dry Gin, beschikbaar gesteld door Slijterij De Kabouter.

Succes,
Harry Kasemir

Hans en zijn vrouw met zijn lampen en stoel

SPECIALISATIES

- Fysiotherapie
- Manuele therapie
- Sport fysiotherapie
- Psychosomatische fysiotherapie
- Revalidatie (hart/long/operatie)
- Bekkenpijn tijdens/na zwangerschap
- Incontinentieklachten
- Thuiszorgtherapie
- Dry needling

Fysiotherapie Negentig

Hoendiep 1
Groningen

www.fysiotherapie90.nl

050 - 711 90 51
050 - 571 71 57

info@
fysiotherapienegentig.nl

U kunt bij ons ook sporten onder professionele begeleiding

- 55+ Training
- Indoor bootcamp!
- Fitheidstraining
- Totaal FIT groepstraining
- Personal training

Thuis in KOSTVERLOREN

TIK maakt sociale activiteiten mogelijk!

Heb je een idee voor een leuke activiteit?
Wil je iets met of voor je burens doen?
Woon je in Kostverloren? Dien dan je plan in bij TIK - thuis in Kostverloren!

Voor projecten in de wijk hebben wij een kleine bijdrage beschikbaar.
Aanvragen kan via de website:
www.thuisinkostverloren.nl

UW MAKELAAR IN DE BUURT!

Dé beste
verkoopmakelaar van
Groningen

2024!

- Lokaal en enthousiast team
- Specialist in aankoop- en verkoop van woningen
- Gevalideerde taxaties
- Zekerheid, eerlijkheid & transparantie
- No Cure No Pay

Een gratis waardebepaling van uw
woning of een vrijblijvend gesprek?

Altijd welkom aan de Kraneweg 23!

Team iQ Makelaars Groningen

MAKELAARS

Kraneweg 23 | 9718 JD Groningen | 050 - 760 17 77
Groningen@iQMakelaars.nl | www.iQMakelaarsGroningen.nl